

Júda és Támár

Lekció: Mt 1, 1-17/Textus: Gen 38, 1-30

2015. december 6.

Kedves Testvérek!

Advent van, csillogó, fényes, hangulatos advent. Narancsos fahéj illatú, bőséget és jólét mutató advent, ahol mindenkire gondolunk és eszünkbe jutnak rég elfeledett kötelességeink, szeretteink, és persze mulasztásaink is. Adventben vagyunk, ahol jó, ha az ünnep nem szakad el a történettől, az eredeti történettől és lesz ünneplés is, ami az eredeti történet üzenetéből fakad.

Advent van, és ünnepeljük azt, hogy Jézus eljött és majd eljön újra; hogy király és úr, dicsőséges és hatalmas. Elkezdtek olvasni az adventi naptárat, ég az adventi koszorún már a második gyertya. És talán erősödünk szeretetben, reménységben, elcsendesedünk - vagy már elkezdünk fáradni az ünnepben -, de legalább tudjuk, hogy vége lesz pár hét múlva... Ha körülnézünk a környezetünkben, a legtöbb ember ünnepel és készülődik: ma már ki-ki a saját karácsonyára készül. A szeretet ünnepe, a családi ünnepre, mindenféle tartalommal megtelhet az ünnep. Mi Jézus Krisztus születését ünnepeljük, a megváltás és testet öltés csodáját. A megváltót, aki tökéletes volt és csodálatos. Az előttünk álló adventi vasárnapokon Jézusra szeretnénk fókuszálni, vele foglalkozunk: mégpedig a nemzetségtáblázatával, amit elénk ad Máté evangéliuma. Három embert emelünk ki, akik látszólag valamilyen hiba folytán kerültek bele a megváltó felmenőinek sorába.

Így olvasom most az Igét a Gen 38-ból, Júda és Támár történetét. Azét a Támárét, akit a megváltó felmenői közt említ a Szentírás...

Mondhatnánk egyszerűen erre, hogy semmi baj, mindenkinek becsúszhat egy ős, akiről nem szívesen beszél... ennyi az egész, nem? Miért lenne bármilyen jelentősége annak, hogy évszázadokkal a születésem előtt valaki, az egyik ősöm milyen ember volt? Hogy hat rám ez az egész, miért kell ezzel foglalkoznom? Igazából úgyis az a fontos, én ki vagyok, milyen emberré válok - mit számítanak az őseim? Én magamért vagyok felelős- semmiképp sem az ő hibáikért... Miért emlékezzünk Jézus családfájában olyan emberekre, akikre nem jó emlékezni? Akikért magyarázkodni kell? Akiket szégyelleni kell? A nevük azért (is) maradt fent, mert tanulhatunk a sorsukból, életükből, döntéseikből... Mit tanulhatunk tőlük? Mit láthatunk az életükből?

I. EGYENSÚLYVESZTÉS

Ennél a pontnál fókuszáljunk most Júdára. Először is nem láthatunk mindent az életükből, nem tudhatunk mindent, de tudhatjuk, hogy Jákób fiaként, ebben a családban (miközben Isten eszközei voltak, a választott nép ősatyjai) nem volt minden rendben. Különösen megbomlott családi egyensúlyok és személyes egyensúlyvesztéseknek lehetünk tanúi, ha olvassuk Mózes első könyvét. Nem tökéletes ősök, hanem a bűn hatalma alatt élő és küzdő, megtört emberek ők is. Júdáról azt olvassuk, ugyanúgy irigy Józsefre, felháborodik álmain, és bár közreműködik abban, hogy ne öljék meg, végül i eladja testvérét az Egyiptomba tartó karavánnak. Ezután pedig elszakad családjától. Kánaáni földre megy, kánaáni asszonyt vesz feleségül. Elszakad otthonról. Talán túl hamar nősül, rossz társaságba kerül, a maga feje után megy. Fiai elvesztése kapcsán láthatjuk, hogy nem teljesíti a sógorházasság kötelezettségét, talán menyét hibáztatja a törtétekért, vagy babonás félelmében nem engedi legkisebb fiát ehhez a fekete özvegyhez. Hazudik neki, ígérget: „Majd ha felnő...” – de esze ágába sincs végignézni harmadik gyermeke halált. Így biztosítja az életet, megmaradt gyermeke életét...Júda valahol kibillent, s mikor

kánaánita földön gyökerezett meg, más kultúrába, más vallási közegbe került, ez bizonyára a gondolkodására is hatott.

EGYENSÚLYVESZTÉS: szeretnénk látni, hogy pontosan hol és hogyan történt, de ez igazából itt nehezen fogható meg. Csak látszik a következményekből, a jellem változásából, a törvénytelenység tényeréséből.

EGYENSÚLYVESZTÉS: a magányos és talán különösen felszabadult állapotban lévő Júda pecsétnyomóját adja zsinórostul egy idegen prostituátnak zálogul, amely abban a korban a személyazonosság igazolásával ért fel. Felelőtlenség, határtalanság.

EGYENSÚLYVESZTÉS: házasságon kívül fogant menyén érvényesítené a törvényt és engedné meghalni. Aztán őt leplezi le a helyzet és meginog tisztessége, jó híre, talán megbízhatósága is. Vajon hol billent meg az egyensúly; az élet természetes egyensúlya?

II. EMBER AZ EMBERT ÁLDOZATTÁ TESZI (AZ ÁLDOZAT LÉT TOVÁBBADÁSA)

Jézus nemzetségtáblázatában nem csak az egyensúlyt veszített Júda áll előttünk, hanem egy kánaáni fiatalasszony, Támár, a kétségbeesett áldozat. Nem tudjuk, hogy lett ÉR felesége, de csakhamar áldozat lesz. Nőként ez az ókorban nem is volt olyan nehéz dolog. Gonosz férje meghal (ki tudja, hogy ha nem hal meg, milyen módon lett volna vele is gonosz?), majd sógora, Ónán használja őt, szexuális örömet jelent neki sógornője, de utódot nem támaszt neki. Támár áldozat, akit kihasznált sógora is. Micsoda megvetés ez és pofon egy asszony önbecsülésének. Hát még apósa reakciója, aki visszaküldi apai házához, hogy mint özvegy legyen otthon. Támár pedig otthon él és vár és vár, hogy hátha jogaira valaki majd emlékezik és érvényesítheti igazságát.

Támár azonban nem marad mindvégig áldozat, hanem a kezébe veszi az irányítást. Ezen a ponton mondhatnánk: megvan, miért szerepel Jézus felmenői között: egy bátor, önálló nő, aki képviseli magát és megszerzi azt, ami jár neki, nem engedi, hogy kihasználják, kiáll magáért... A helyzet azonban nem ennyire egyszerű. Mert ami történik, az nem egy kis fondorlatos csel, hanem Támár, az áldozat megalázza magát és Júdát is áldozattá teszi. Júda lesz az áldozat, és ki kell, mondjuk: a megszületett gyerekek is áldozatok lesznek! Ne gondoljuk, hogy a házasságon kívül az apósától született ikergyermekek nem hordozták anyjuk és apjuk (nagyapjuk?) áldozati sorsát! Támár a történetben áldozatként megtévesztő, manipulatív technikákat alkalmazó ember. Prostituátnak öltözve vérfertőző kapcsolatot létesít apósával és megfelelő eszközökkel zsarol is, ha kell. Az áldozat lét megnyomorít, az áldozat továbbadja az áldozat létet, továbbörökíti és másokat is adandó alkalommal áldozattá tesz.

III. KINT VAGY BENT

A fentiek fényében egyre érthetlenebb, mit keres Júda és Támár Jézus nemzetségtáblázatában, illetve az ő furcsa, mondhatni szégyenteljes kapcsolatukból született gyermekeiknek mi helyük itt? Egy nemzetségtáblázatban, ahol úgy tűnik, sok jó ember szerepel. Sok példaértékű élet, sok jó ember.

Mintha lennének a „bent lévők”, akiknek helyük van itt és a „kint lévők”, akik nem illenek a képbe. Ha alaposabban megvizsgáljuk Jézus felmenőit, rá kell jönnünk, hogy végső soron nem találunk teljesen „bent lévő”-t, teljesen jó és makulátlan embert. Ezek ugyanis nem szentek, hús-vér, bűnös emberek. Valójában mindegyik „kívül való”, bűnös, csak talán kevésbé

szélsőséges vagy látható módon, mint Júda és Támár. Botrányhősök, hitetlenek, lázadók, hűtlenek és még többen pogányok is. Ezen a ponton szólalhat meg az evangélium és szólíthat meg mindannyiunkat az örömhír: Jézus azért született meg és jött el a földre, hogy mindenkit, aki „kint lévő”, „bent lévővé” tegyen. Idegenből gyermekké, testvérré; kivetetből befogadottá.

MIT JELENT BENT LENNI, BEFOGADOTTNAK LENNI?

Jézusban hinni: az evangélium:

A) Az egyensúly megtalálása, visszanyerése

Júda számára ez megadatott valamilyen formában életében: Benjámín életét megmentése József előtt, aki nem fedi fel rögtön Egyiptomban kilétét testvérei előtt. Másrészt apja halálakor áldottnak jellemzi Júdát: (Gen 49, 8-12).

Reménységünk, hogy Júda is megtalálta az egyensúlyt. De ami sokkal nagyobb reménységünk, hogy itt és most, nekünk szól az evangélium: Jézus azért jött a földre, azért született és váltott meg minket, azért engedte, hogy egyensúlyvesztett emberek kerüljenek a nemzetségtáblázatába, hogy mindenki, aki benne hisz, visszanyerhesse elveszített egyensúlyát! Te is, aki most itt ülsz: megtalálhatod benne az egyensúlyt és mindazt, amit ez most jelenthet neked:

- határok állítását
- Isten központi szerepét az életedben
- életvezetési egyensúlyokat
- kapcsolati egyensúlyokat
- egyensúlyt a szolgálatokban
- munka és a pihenés arányában

De hogyan történik az egyensúlyvesztés? Valahol ha általunk irányíthatatlan dolgok kerülnek az életünkbe, hatni kezdenek ránk. Nagyon sokféleképpen élhetünk át egyensúlyvesztést. Kibillenünk, és nem tudunk nyugalomba kerülni, visszatalálni a kívánt egyensúlyhoz. Lehet, hogy fokozatosan veszítjük el egyensúlyunkat, lehet, hogy látványosan. Lehet, hogy csak egy idő után látszik a döntéseinken, tetteinken, a jellemünkben bekövetkező változásokon.

Az egyensúly visszanyerésére egy fix pontot kell találnunk (ami véleményem szerint Isten szava és Igéje) illetve észre kell vennünk azt az állapotot, amiből kibillantunk, ha egyensúlyban voltunk; illetve azt az állapotot, ahová helyre kellene állnunk, ha sosem voltunk még igazán egyensúlyban. Mindkettő Krisztusban ismerhető meg és érthető meg teljesen és a keresztyén testvéri közösségben, a gyülekezetben élhető meg. Valahol, Isten közelségében áll helyre ez az egyensúly: egy képpel élve: Jézusban olyan közel mehetünk Istenhez, hogy a kezébe vesz minket, és tart, megtart, a tenyerében tart. Ő ellensúlyozza ki az életünket.

B) Meg lehet állítani a láncot: nem kell áldozattá tennünk egymást!

Először is: őszintén, minden háritás nélkül elismerheted: áldozat vagy. Áldozata akár az általad leginkább szeretett embereknek: a szüleidnek, akik nem tudtak igazán úgy szeretni, ahogy kellett volna – áldozata, lehet, a testvéreidnek, akik sebeket okoztak, bántottak. Áldozata egy lelkésznek, egy irányzatnak, ahol megbénítottak, megaláztak, megsebeztek. Másodszor őszintén beláthatod Isten előtt: áldozatként te is áldozattá teszel másokat. Magadtól sebezted miatt te is sebzél és rombolsz, akármennyire is nem szeretnél.

De az evangélium az, hogy akár kétségbeesett áldozat vagy (mint Támár, aki egy nyomorult, megalázott, manipulált asszony, aki az apósától esik teherbe, akit meg akarnak ölni, aki prostituálnak kell, hogy álljon... aki kánaánita lévén így kapcsolódik Isten népéhez), akár lázadó, elkövető és agresszor (mint Júda), aki áldozattá válhat bármikor: helyed van Isten családjában! Meg lehet állítani a láncolatot, nem kell áldozattá tennünk egymást, mert Jézus, a

tökéletes áldozat azért szenvedett értünk, hogy szabadok legyünk benne szeretni, megbocsátani és megtörni megbénító láncolatokat, átkokat.

Jézus azért jött, hogy ahol megnövekedett a bűn, ott megnövekedhessen a kegyelem is! Jézus Júda törzséből származott: ez az az ember! Azonosul a bűnösökkel - közülük származik emberileg! (Ruth 4, 12-13; Mt 1, 1-3; Zsid 7, 14; Jel 5, 5-12). És szenved helyettük és áldozattá lesz helyettük, hogy teljesen megszabadítsa őket.

C) Van irgalom!

Advent van, emlékezünk, készülünk az ünnepre és tudod mi az ünnep történetének lényege? Hogy nem kell többé kívül lévőnek lenni! Nem kell többé kirekesztettnek lenni! Jézus azért jött el, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet...

Van irgalom: Jézus Krisztus az elveszettekért jött! A megsebzettekért! Jöjjünk elé a sebeinkkel! Kik vagyunk? Nem azok, amit mutatunk! Hol vannak azok a sebeink, amiket nem látnak mások...? Nem is feltétlenül kell, hogy lássanak: elhagyott vagy? Megvetett? Szégyen van az életedben/múltadban? Esetleg a felmenőid közt? Érted jött Jézus! Van igazság, helyreállítás...!

Nem az elvetettség a baj: a tragédia, ha most kihúzod magad és azt mondd: köszönöm, jól vagyok. Köszönöm, jó vagyok! Szolgállok, stabil vagyok és meg tudok felelni Istennek és a törvénynek. Nem kell mindig mélységesen mélyen elvetettnek érezni magunkat, de az alap felállás ez: Jézus tesz „belül lévővé”. És menthetetlenül szükségünk van rá!

ADVENT: JÉZUS ELJÖTT, ELJÖN! Az, hogy Támárt a felmenői közt említi az Írás, csak megerősíti a tényt: az elveszettekkel vállal sorsközösséget. Így akar kegyelmével körül venni itt és most és változtatni szeretne az életeden!

Ámen!

(Thoma László)